

ACORDIÓ DIATÒNIC

Orientacions per al seu aprenentatge

ORIENTACIONS I ESTRUCTURACIÓ EN 8 NIVELLS PELS QUI EL VOLEN APRENDRE A TOCAR O ENSENYAR

Consideracions prèvies

1. En l'aprenentatge de l'acordió diatònic, com en qualsevol altre instrument musical, cal seguir un cert mètode i són molt recomanables determinades orientacions i seguiment, però també cal saber que **l'acordió diatònic sempre s'ha après de manera autodidacta**, sense cap guió ni professor, i que encara aprenen a tocar així molts dels grans instrumentistes que hi ha per tot el món. Més que grans professors busca ser observador i modest, tenir il·lusió per aprendre, per aconseguir tocar coses senzilles però amb gust, i confia més en la constància que en els grans avenços immediats.

2. Els estils i interessos, fins i tot el mateix instrument, poden variar molt d'un professor a un altre. Cal dir que tots ens avenim molt bé, però no sempre ens posem d'acord en com ensenyar el diatònic. Et recomano que estudiïs esglaonadament, i per això ara se't proposa una estructuració per nivells. Hi haurà qui no tingui necessitat de seguir-ho, i perfecte, però a tothom li anirà bé de saber, per exemple, que **primer cal aprendre a tocar només amb la mà dreta**, fent servir la vàlvula, i que l'acompanyament amb l'esquerra es pot començar quan es tinguin, posem per cas, una vintena de melodies de memòria i que surtin bé. Coneix les possibilitats de l'instrument, la música que li ha estat pròpia i la que té a veure amb els instruments tradicionals del teu país abans d'aprendre repertori d'autor o de fora, i abans de voler ser original i tenir un estil propi.

3. El diatònic és un instrument que es fa sonar més intuïtivament que analíticament: **Les partitures i tablatures les has de deixar de seguida**, només han de servir per aprendre't un tema nou o per repassar-lo i comprovar que el toques bé.

4. Al nostre país l'instrument de referència és el diatònic de dues files i vuit baixos afinat en Sol/Do. Un tema a part són les notes alterades dels dos primers botons, que varien segons el fabricant o les preferències de qui el compra. Si encarregues un diatònic et recomano que demanis una la botonera següent:

G	Sol	C	Do
D	Re	G	Sol
E	Mi	F	Fa
Am	La	F	Fa

Sol# 3	Sib 3	Do 3	Mi 3	Sol 3	Do 4	Mi 4	Sol 4	Do 5	Mi 5	
Sol# 3	Sib 3	Re 3	Fa 3	La 3	Si 3	Re 5	Fa 4	La 4	Si 4	
Do# 3	Re# 4	Sol 2	Si 2	Re 3	Sol 3	Si 3	Re 4	Sol 4	Si 4	Re 5
Re# 3	Do# 4	La 2	Do 3	Mi 3	Fa# 3	La 3	Do 4	Mi 4	Fa# 4	La 4

Estructuració de l'estudi del diatònic de vuit baixos en vuit nivells

La duració de cada nivell és molt relativa, però no és recomanable passar de nivell abans de gaudir del present almenys durant unes setmanes o mesos. A cada nivell s'apunten 15 exemples de partitures aptes per al diatònic. No cal dir que les de nivells anteriors també seran vàlides, i val la pena que les toquis encara que estiguis a nivells de més endavant. Totes les melodies són tradicionals catalanes o populars, i es troben al Mètode o als "Punt de Trobada" I i II. Compte, que a vegades caldrà adaptar-les als tons en què acostumem a llegir el diatònic (Sol, Do i La m).

Quan transcrivim partitures per al diatònic acostumem a classificar-les en tres graus de dificultat, tot i saber que això a vegades és molt relatiu. Les més senzilles (indicades amb un asterisc * després del nom de l'autor o referència) correspondrien aproximadament als nivells 1 i 2 que s'exposaran aquí. Les de dificultat mitja (***) correspondrien als 3 i 4, i les de major dificultat (***) als altres nivells.

Vet aquí uns exemples de partitures per acordió diatònic amb la tabulatura de botons del MÈTODE D'ACORDIÓ DIATÒNIC.

Nivell 1r

És el primer contacte amb l'instrument i amb els materials a l'abast per estudiar-lo. Cal conèixer el Mètode d'Acordió Diatònic editat per la Generalitat i que circula en fotocòpies perquè està esgotat. Aniria molt bé que es comencés a aprendre un mínim solfeig rítmic (blanca, negra, corxera). Cal aprofitar les ocasions de conèixer el món de la música tradicional catalana i els altres instrumentistes de diatònic.

Es toquen un seguit de **melodies conegudes senzilles amb la mà dreta**. Es procura que també es faci servir el dit petit de la mà dreta. Es té molta cura que es faci servir la vàlvula d'aire.

Exemples de melodies aptes: A Gironella / Cada dia al dematí / Dalt del cotxe hi ha una nina / El meu capell té tres puntes / El poll i la puça / Griselda / La coqueta amb sucre / La filla del marxant / La Irlandesa / Muntanyes del Canigó / Non, non / Plou i fa sol / O Magalí / Quan el pare no té pa / Que li donarem a la pastoreta.

Nivell 2n

Es fixa que cal tocar bé des del començament: que les melodies s'han de cuidar, que se les ha de matissar i donar expressió, que el tocar no sigui només un aprenentatge mecànic. Es dóna importància capital al TANCAR-OBRIR propi de l'instrument i, per tant, **no es fa servir el "creuar" en cap moment**. S'exploren les dues octaves de cada fila. Es vigila que no s'agafin postures estranyes, i es controla que l'acordió amb què s'estudia sigui apte per a un bon aprenentatge. **S'inicia tocar amb les dues mans les melodies més senzilles i assimilades.**

Es toquen els valsos, pasdobles o polques més elementals, i s'estimula que es sigui capaç d'interpretar sense prèvia preparació qualsevol cançó o melodia tradicional senzilla que es conegui. Només es toca en Do major i

Sol major, i en ritme 3x4 i 4x4. Es segueix aprenent solfeig rítmic (puntet, tonalitats) i es va aprenent a tabular les partitures.

Exemples de melodies aptes: Allà sota una penya / Ball Pla de Sort / Cucut i la guimbarda / El noi de la mare / El nyitus / El rossinyol / Lo tio Pep / Els vaixells d'Stienkarrasi / En Pere Gallerí / L'espardenyal / L'hereu Riera / La cucaracha / La manta al coll / Muntanyes regalades / Vals "sunnyé".

Nivell 3r

Es segueixen aprenent a tocar cançons i melodies tradicionals, s'aprofundeix en els gèneres de ball que es coneixen i se n'estudien de nous (masurca, xotis, sardana curta, ballets tradicionals), incloent temes amb notes amb puntet si és que no s'ha fet abans. Es vigila que es conservi el que s'ha començat a aprendre: usar correctament la vàlvula de l'aire, tocar el màxim (sempre) de memòria, donar expressió i matís que afavoreixi el caràcter de cada gènere, fer nets els passatges que incloguin "tancar-obrir". S'estudien els temes primer amb la mà dreta i després amb l'acompanyament.

S'inicien els temes en 6X8, el "tocar creuat", la tonalitat de La menor i alguns temes amb alguna nota alterada (Fa, Fa#, Sol#). Es busquen melodies de l'àmbit tradicional que canviïn de to (a la subdominant o a la dominant). S'ensenya i es practica un mínim el tocar a dues veus, i es comença a tractar el tema de les apoiatures pròpies de l'instrument.

S'aprèn el nom dels acords que tenim a l'esquerra i a llegir-ne el xifrat en el cas que no es conegui. S'analitzen les digitacions de determinats temes.

Exemples de melodies aptes: Bella ciao / Dansa de punta i taló / El dos quinze / El gall negre / Gener / Jota de majorales / L'estaca / La boja / La presó de Lleida / Margarideta / Marxa del Comara / Masurca de l'agredolç / Toc de vermut / Xotis del Jaumet Xic / Yo vendo unos ojos negros.

Nivell 4t

Es completa l'estudi dels diferents gèneres de ball que tradicionalment han anat més lligats a l'instrument (marxa, jota, fox, havanera, balls plans,

danses i cercaviles), accentuant l'aire propi i els matisos que facilitin el ball i que facin entenedor el que s'està tocant.

S'incorporen noves dificultats (passatges més ràpids, frases en tonalitat de Fa, notes alterades: Si bemoll, Do#, Re#). La mà esquerra aprèn a fer petites variacions al patró inicial de cada ritme.

S'estudien els acords amb la mà dreta, les bases de l'acompanyament, els arpegis i unes mínimes variacions a una melodia. S'aprèn a "creuar" per respectar al màxim els acords fixats a una melodia. S'assoleix el domini de tot el registre. S'aprèn a posar segones veus per terceres en les melodies que hi és més apte.

Exemples de melodies aptes: Ball de cascavells / Bolero mallorquí / Calavera / Cant de Maulets / El rabadà / El serpent de Manlleu / Els de la capa negra / Els plens de la Patum / Jota de veremar / La filadora / Marxa de Calaf / Oh quan els sants / Sard. curta dels Segadors de Cassà / Toc de festa / Xiques boniques.

Nivell 5è

Es practiquen els mateixos gèneres fins ara estudiats però amb partitures més elaborades o que són més difícils per al nostre instrument. S'estudien melodies que modulin a Fa major i a Sol menor. **S'aprofundeix en el tema de tocar amb altres instruments sabent acompanyar-los, fent segones veus i variacions.** Es refà el repertori estudiat fins ara, practicant-lo d'aquesta manera i amb alguna variació en els baixos. Es fa un estudi més ampli de les possibilitats d'acords amb la mà dreta. Es discuteix i decideix la millor disposició de notes alterades en el propi instrument. Es busca que sigui l'alumne qui comenci a fer el seu propi repertori original, variat, i apte per a poder tocar-lo sol o acompanyat.

Exemple de material apte: A la festa / Ai nena si vols venir / Al vint-i-cinc de desembre / A quan veneu els ous / Ball de rams / Ball de panderos de Vilafranca / Bon dia Elionor / Careless love / Contradansa "la set" / Danses de Sant Jaume / Havanera de Premià / L'estapera / Les caramelles / Xotis d'en Borina / Vals-pericon d'en Roviretes.

Nivell 6è

Es continuen treballant **melodies del repertori tradicional i adaptacions de temes coneguts**. Es completa un possible repertori de ball fent una aproximació a gèneres com el tango, el bolero, la rumba, la cúmbia, el xarleston, el swing, el rock, la samba, etc. S'estudia com transmetre a un neòfit les bases de l'aprenentatge del diatònic.

Exemple de material apte: Ball de panderos de Vilafranca / Contradansa "la por" / Cuando vuelva a tu lado / Cúmbia del diatònic / El carnaval de Lanz / El vestit d'en Pasqual / Els segadors / L'alcalde / La xicoteta / Les bicicletes / Llevantina / Paquito xocolatero / Ploc d'Olt / Sans souci / Xotis Pepa.

Nivell 7è

S'estudien els estils i repertoris propis de l'instrument a les cultures on ha arrelat. Es dóna coneixement dels instruments paral·lels al nostre, especialment el que fa referència al "tres files". S'estudien les partitures pensades per al nostre instrument i se'n transcriuen d'altres provinents d'altres marcs o instruments. Es practica constantment el tocar sol i acompanyat, les variacions i segones veus, i **es posen les bases sobre com improvisar**.

Exemple de mateial apte: Adiós muchachos / All of me / Amparito Roca (adaptada) / Baion / Biribilketa (MAD) / Camarera de mi amor / La dansa de Castelldeçol / La gata i el balitre / La muixiganga d'Algemés / La vieilha / Perfidia / Pericon català / Polca del ball de gitanes / Tarantela "majore-minore" / Xotis rumanès.

Nivell 8è

Es repassen o aprofundeixen els temes que interessin més a l'alumne o que el professor consideri que té menys assolits. **Es fan algunes composicions**. Es fan incursions a tons paral·lels: Mi menor, Re menor, Re major, Do menor, La major. Es practica l'improvisació. S'exploren els gèneres de ball més moderns i es repassa el món de la música tradicional catalana (instruments, afinacions, formacions, sonoritat, marc on es desenvolupa, adaptacions al diatònic).

Exemple de material apte: Baiao de Ana / Capullito de alelí / El choclo / Fandango (MAD) / Fascinacion / I've found a new baby / Jovankee / L'empordà / La monyos / Masurca del bolomor / Moliendo café / Nit de vetlla / Noche de reyes / Paquito xocolatero / Tico-tico.